

EL – HASİB

Esma-i ilâhîden Allahü Zülcelâl'in bir ism-i şerifleridir. El-Hasîb ya da Muhâsib; herkesin hayatı boyunca yapıp ettiklerinin bütününün tafsilat ve teferruatıyla hesabını iyi bilen ve takdir edilen an gelince çabuk görendir.

Bazı şeyler vardır ki onlar rakamlarla ifade olunur. Bu gibi şeylerde neticeyi öğrenmek için bir takım hesap ameliyeleri yapmak iktiza eder ve muhasipler bu ameliyeleri tamamlamadan neticeyi bilemezler. Allah Teâlâ neticesi hesapla bilinecek ne kadar miktar ve kemmiyet varsa hepsinin neticelerini hiçbir ameliyeye muhtaç olmadan, doğrudan doğruya ve apaçık bilir. Çünkü O'nun ilmi hiçbir kayıt ve şarta, tetkik ve tefekküre veya herhangi bir ameliyenin icrasına bağlı değildir. Kıyamet günü mükellef adını alan her insanın Allah'a karşı vereceği hesabı vardır. Çünkü peşinen verilmiş sayısız nimetlerin pek tabidir ki bir gün hesabı sorulacaktır. Onun için kıyametin adı hesap günüdür. O Allah ki, ilk insandan son insana kadar dünyaya ne kadar insan gelip geçtiğini bilmekle beraber, hepsinin hayatı boyunca ne kadar nefes aldıklarının ve her nefeste iyi veya kötü neler yaptıklarının hesabını göz açıp yumacak kadar bile sürmeyen kısa bir zamanda görür ve karşılığını verir. İşte Allah böyle bir Muhâsib'tir.

"Allah insana kazandığının karşılığını vermek için diriltir. Allah hesabı çok çabuk görendir."¹

"İşte herkesin hesap defteri önüne konuldu. Mücrimlerin kayıtlardan korktuklarını ve şöyle dediklerini görürsün: "Eyvah bize, bu deftere ne oluyor, küçük büyük bir şey bırakmaksızın hepsini saymış." Böylece yaptıklarını yanlarında bulurlar."²

"Şöyle deriz ona: Defterini oku, bugün muhasebeci olarak kendi işini kendin görmeye yetersin."³

Bu ve benzeri pek çok ayetler kulları ikaz ediyor. Ve diyor ki; hiç şüphe yok ki; El-Hasîb olan Mevlâ kullarının hesabını görme ve en adil bir şekilde hüküm verme kudretindedir. İşte ey insan! Aklını başına al, mahkeme-i kübrâda mahkeme anı gelmeden sen hesabını yap. Yani gafil olma, muhasip ol. Hesaba çekilmeden nefsini hesaba çek de, hayırlı, salih amellerini çoğalt. Dosyanda karşına çıkan günahlarının telâfisine çalış, muhasip ol daim. Her nefesin hesabını vereceğini unutma. Unutma ki, her işlediğin amel ya lehine ya aleyhine şahadet edecektir. Allah, El-Hasîb'dir, hesabı çabuk gören ve hakkıyla görendir, unutma.

¹ İbrahim:51

² Kehf:49

³ İsra:14